VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MINDE"

Nr. 7. København, Juli 1905. 3. Aarg.

Det kgl. Vajsenhus

1720—1727.

II. Vajsenhusets Myndigheder.

I Henhold til *Fundatsens* §§ 8 og 9 har Vajsenhuset fra sin første Begyndelse haft 3 Myndigheder: *Direktionen, Forstanderskabet* og *Kuratelet,* idet de nævnte Paragrafer udtaler følgende:

»Directeurerne for denne Fundation skal, indtil »Vi anderledes til Sinds vorder, være Vores Tilforordnede i Missions Collegio, som drage al muelig Omsorg »og Aarvaagenhed i at fuldbyrde denne Vor velmeente »Intention og Verkets forsynlige Administration, »at derved kan ventes Guds Velsignelse over Landet i »Vore og Vores Arve-Successores langvarige Tider.«

»Paa det meerbemeldte Vore Tilforordnede i Missions»Collegio, saa vidt de tillige ere denne Fundatzes »Directeurer, i denne deres Direction kan finde Let»telse, da have Vi foruden een af Os allernaadigst an»tagen Inspecteur, beskikket visse Curatores, som »i adskillige Tilfælde med Raad og tienlige Forslag ere »villige til at gaa dem til Haande.«

Samtidigt med Fundatsen underskrev Kongen en *Instrux for Missions-Collegii Tilforordnede.* Denne Instruks giver en mere detailleret Udvikling og Forklaring af Fundatsen og præciserer da tillige de tre Myndigheders Hverv og indbyrdes Stilling. Om Direktørerne og Forstanderen hedder det saaledes i § 1 og 2:

1.

Saasom Vi allernaadigst haver sat Eder samtlige udi Missions Collegio til at forestaa Missions-Verket udi Ost-Indien, Finmarken og Nordlandene, saaledes og paa samme Maade Vi og Eder udi alle disse Punkter og Artikler, Anhang og Friheder allernaadigst beskikke og forordne til dette Verk, at I alt, Wæysenhuusets Anliggende betræffende, med forenet Styrke besørger saaledes, som I hidindtil, til Vores allernaadigste Velbehag, haver udviist udi de Forretninger, Vi Eder ved Missions-Verket allernaadigst haver anbefalet.

2.

Bliver nu herudi denne Forskel at tage udi Agt, at som i dette Forehavende udfordres i Særdeleshed een, som stedse kan være nærværende ved Anstalterne, samme forestaa og alt virkelig at udrette, saa ville Vi allernaadigst, at Os elskelig Seyer Mahling, Vores Cancellieraad og Secretair i Missions-Collegio, skal være Inspecteur og Forstander for dette Wæysenhuus, saa at han paatager sig alt, hvad der hører til dette Verks Drift og Vedligeholdelse, saa og beskikker Betientere og Subalterne (undtagen Præst, Informatores, Klokker, Medicus og Chirurgus, som af Directeurerne selv dertil egentlig udnævnes) og anviiser dem, hvad de skal forrette, og dermed haver bestandig Indseende, de samme efter befindende forandrer, og i det øvrige derhen ser, at alle dette Verks fornødne Anstalter, ved Forpflegning, Opdragelse, og hvad ellers videre kan erfordres, bliver af fornævnte Subalterne forsvarligen forrettet. For at fuldføre dette med god Fremgang, ville Vi allernaadigst, at samtlige udi Missions-Collegio allernaadigst Tilforordnede skal komme bemeldte Vores Cancellieraad til Hielp og Assistence, og at han udi alle Poster, hvor Fornødenhed det udkræver, med dem confererer, og betiener sig udi alle forefaldende Vigtigheder af deres Raad og Hielp. Og om ellers noget skulde forefalde dette Verk til Hinder, saa haver I samtlig at træde tilsammen, og han da ved Directionen alt med god Eftertryk og Fortgang lykkelig at befordre og igennemdrive, og hvis de ved dette Verk forefaldende Difficulteter af dem, som Vi Directionen derover allernaadigst haver anbefalet, ey kunde borttages, haver de, hvis dennem kunde møde i Vejen, Os allerunderdanigst at referere, da Vi Vores nærmere Ordres og Befalinger til Verkets Fremgang og Fortsættelse allernaadigst ville lade udgaa.

Direktionens og Forstanderskabets Virksomhedsomraade og indbyrdes Stilling fremgaar tilstrækkelig klart af ovenstaaende, og Vajsenhusets Historie viser, at Forholdet ikke er blevet forandret i Tidens Løb. I denne Forbindelse kan dog bemærkes, at i 1734 blev een af Direktørerne (Høyer) Forstander, medens omvendt 1762 og 1790 de daværende Forstandere (Finckenhagen og Wadum) blev Medlemmer af Direktionen. I Aaret 1795 blev for første

Gang en Kurator (Wulff) Medlem af Direktionen, og fra den Tid har dette ofte gentaget sig, om det end ikke er Hovedreglen; derimod er aldrig nogen Direktør bleven Kurator. Allerede i denne Omstændighed ligger det klart, at Kuratelets Stilling til de to andre Myndigheder er noget for sig. For at faa fuld Klarhed paa Spørgsmaalet om Kuratelets Opgave og dets Forhold til de to andre Myndigheder, maa det undersøges: 1) hvad Fundatsen og de øvrige Anordninger af 1727 bestemte, og 2) hvilken Betydning og Benyttelse disse Bestemmelser har faaet i Tidens Løb. (Fortsættes.)

Erindringer fra en Englandstur.

Af *Ejner J. Rønnov.*

(Sluttes)

Da jeg havde en Time at vente paa Toget, der skulde føre mig videre til Glasgow, mente jeg at kunne faa set en forfærdelig Masse; men — da jeg naaede Posthuset, der ligger i Princes Street, Edinburghs flotte Hovedgade (hvor der findes en hel Del prægtige Statuer og Monumenter af berømte Mænd), huskede jeg jo først paa (hvad jo altid — desværre — er en Turists Pligt), at jeg skulde sende Prospektkort hjem til det kære Danmark, hvilket selvfølgelig tog Resten af den Tid, jeg skulde have benyttet til at bese Byen.

Jeg fik dog Lejlighed til at bemærke, at Sporvognene der — i Modsætning til de andre Byers — havde underjordisk Ledning, der førte Strømmen ved en Jernstang under Vognen, som løb paa en tredie Skinne, liggende midt imellem de to, paa hvilke Vognen løber.

Jeg fortsatte da Rejsen — heldigvis med et Exprestog — til Glasgow. Dette Togs Fart var ubeskrivelig hurtig. Alt for forbi os, saa vi ikke kunde danne os nogen Mening om, hvad der var hvad. —

Langs Siderne af Banelegemet bemærkede jeg store, afsvedne Pletter, og undertiden saa jeg store, blussende Baal, hvis Opstaaen jeg ikke kunde begribe; men en Skotte fortalte mig, at det hidrørte fra Lokomotivets Skorsten, der spyede en Regn af store Gnister fra sig.

Endelig, efter 3 Kvarters Kørsel, naaede vi Glasgow — aber i øsende Regnvejr, der var saa elskværdigt at holde ved i alle de tre Dage, jeg skulde blive der. — Vi standsede lidt udenfor Byen — foran en Tunnel — hvor Lokomotivet blev koblet fra, og Vognene blev da trukne op til Stationen gennem Tunnelen ved en Jernkæde. — Denne Køretur tog mindst et Kvarter.

Som ventet, modtog min Ven mig, og vi fik da fat i en Sporvogn og jollede hjem til hans Logi, hvor en herlig Bøfsteg ventede os. —

Hvilken Forskel paa engelsk og skotsk Madlavning!

Glasgow er en stor og meget smuk By med pragtfulde Bygninger. — De almindelige Bygninger er af Sandsten, der giver Husene et smukt og venligt Udseende.

Den første Aften slog vi ihjel ved at drive rundt i Byen og besøgte saaledes en af de store Parker, hvor det bekendte, store, smuktbyggede Universitet ligger.

I samme Park fandtes et Konditori, hvor kun The og Cacao serveredes. — Underholdningen bestod af et »Orkester« paa 3 Mand: Klaver, Violin og Fløjte. — I Lokalet var opslaaet store Plakater, der anmodede Publikum om ikke ved Trampen, højrøstet Tale eller paa anden Maade at forstyrre »Koncertnumrene«. — Dette var der vist heller ingen, der havde tænkt paa, da Musikken var saadan, at Haarene kunde rejse sig paa ens Hoved ved at høre paa den altfor længe. — Efter at have drukket vor Cacao blev vi nødsaget til at gaa, da Butikken skulde lukkes. — Klokken var da 10. — Vi gik saa hjem og i Seng og sov snart derefter Retfærdighedens søde Søvn.

Desværre regnede det ogsaa stærkt den paafølgende Dag fra Morgenstunden; men heldigvis stilnede det af op ad Dagen, saa at Nielsen og jeg — endogsaa i straalende Solskin — kunde komme lidt omkring i Byen.

Jeg fik da her Lejlighed til at se de store Skibsværfter ved Floden »Clyde«.

For første Gang kom jeg under Vandet, nemlig med den elektriske, underjordiske Ringbane. Denne, der vel nærmest er lavet til at skaffe Folk hurtigt og bekvemt fra den ene Del af Byen til den anden, kører ogsaa under »Clyde«, og nærmest derfor fik jeg lokket Nielsen til at tage en Tur med mig; for det lyder jo altid af »noget« at kunne sige, at man har kørt under en Flod.

Man stiger ned ved en lille Station, der bestaar af et ganske lille Hus, og havner da nede under Jorden i et ukristeligt Mørke, der er nemlig kun oplyst ved én eller 2 smaa Glødelamper.

Her nede løser man saa sin Billet til Stationen nærmest det Sted, man har sit Ærinde. — Det hele, man sér der nede, er 2 Huller paa hver Side af Stationen; de to inderste er nemlig for Tog, der gaar i den ene Retning, og de andre to for Tog i modsat Retning.

Endelig skimter vi Lys i det fjerne, og et Øjeblik efter har vi Toget ved os.

Vi stiger ind, Toget sætter sig i Bevægelse, og 4 Minutter efter er vi i den modsatte Del af Byen.

Skulde vi have benyttet en Sporvogn, havde det taget mindst $^1/_2$ Time, og Turen vilde have kostet os 4 pence, medens vi nu slap med $1^1/_2$ d.

Vi kom da lykkelig og vel op til Jordens Overflade igen, og vi traskede saa af Sted uden Maal, til vi pludselig standser udenfor et stort Ekviperingshus, der netop solgte ud; — vi styrtede straks derind for at sé, om der muligvis skulde være noget, vi kunde købe billigt; og min Sandten, vi fik 6 herlige, lyse Vaskeslips for 6 d.

Hvem kunde mon her sælge saa gode Slips for $7^1/_2$ Øre pr. Stk.? Men der var rigtignok ogsaa en antagelig Masse, store Kasser bugnede af dem, og

Folk stod paa Hovedet i Kasserne for at pille de bedste ud.

Et andet Sted fik jeg et nydeligt forkobret Vækkeuhr for 3 shillings (2 Kr. 70 Øre), som af en Fagmand, her, er anslaaet til en Værdi af 8 Kr.

Den næste Dag skulde heller ikke gaa uden Eventyr.

Nielsen og jeg havde bestemt os til at tage en Tur ud paa Landet forat besøge én af hans Venner, en Kollega af ham, der var i Lejr som Volunteur i en lille Landsby, der hed »Gail«.

Vi tog en Tur- og Returbillet og naaede derud, men kunde selvfølgelig ikke finde Manden. — Vi maatte da nøjes med at more os over den Fest, Soldaterne lavede, saasom Væddeløb, hvorved flere af dem besvimede, samt Boxning o. s. v.

Da Tiden kom, vi skulde hjem, viste det sig, at der ingen Plads var at opdrive i 3. Kl. Kupéerne. —

Vi tog da en rask Beslutning, entrede en 1. Kl. og havde den saa rart for os selv hele Vejen. — En skønnere Tur end her ved Solnedgang med Bjergene i det fjerne kan næppe tænkes.

Jeg havde imidlertid til Nielsen udtalt min Frygt for, hvad vi skulde gøre, hvis man forlangte at se vore Billetter, der selvfølgelig var løste til 3. Kl.

Han trøstede mig blot med, at vi var Turister, og dem kunde de intet »gøre«. — Som ventet stoppede vi ved Stationen før Glasgow; det var nu bælgmørkt; men — selvfølgelig — standsede vor Kupé lige udenfor en tændt Lygte.

En Mand aabnede Døren og sagde: »Tickets, please!« — Nu var den jo gal. — Jeg kravlede langt hen i det modsatte Hjørne af Kupéen og overlod til Nielsen at klare Ærterne. —

Denne, der taler det engelske Sprog udmærket, brokkede nu noget skrækkeligt af sig. Han sagde f. Eks.: »Æh, er this not Glasgow station her, æh!« o. s. v. Jeg sad i Mellemtiden og var ved at dø af Grin.

Manden fik imidlertid Øje paa mig og forlangte min Billet. — Jeg gav ham den Billet, jeg først fik fat i. Til min Skræk fik jeg saa at vide, at jeg havde givet ham min Returbillet, der gjaldt fra Glasgow til Newcastle; jeg fik den i en Fart tilbage og gav ham nu den rigtige — til alt Held — da den Tur vist ellers vilde være bleven mig lovlig dyr, skulde jeg have løst ny Billet (12 s. og 10 d.) til Newcastle; men dette Tilfælde reddede i hvert Fald Situationen, og vi fik Lov at løbe — som »Turister«.

Vi kom da til Glasgow nogle Minutter før 10 og gik ind i en »Bar«, for at styrke os ved et Glas »Lager beer«; men vi fik det næppe drukket, før en stor Klokke fortalte os, at nu var Kl. 10, om vi ikke nok vilde være saa elskværdige at forsvinde.

Jeg fik da ogsaa Lejlighed til paa Gaden at se flere nationalklædte Skotter, der spolerede deres Medmenneskers Nattero ved at spille paa Sækkepiber i Gaderne.

Den næste Dag rejste jeg saa tilbage til Newcastle, hvortil jeg ankom uden yderligere Jernbaneeventyr.

Fondet til Opførelse af

»Det gode Minde«s eget Hjem

(Stiftet af Hr. Forstander Gandrup)

En gammel Elev..... Kr. 10,00
En ældre Elev ..... » 10,00

Kapitalen er nu Kr. 1,274,80.

Bidrag modtages fremdeles med Taknemmelighed af

BESTYRELSEN.

VAJSENHUSIANA.

Sammenkomsten i Stiftelsens Have

den 22. Juni.

Vi havde i Aar, i Modsætning til tidligere Aar, ansat vort Møde i Haven til Slutningen af Juni, i Stedet for August, og vi havde derved Fornøjelsen at se den lille kære Plet i sin umiddelbare Foraarsfriskhed og det rette St. Hans Skær hvile over Træer og Buske. Vel kom der straks ved Halvnitiden en ret kraftig Regnbyge, men — den dæmpede kun Støvet og tog ikke Humøret fra de ca. 70 Mennesker, der var mødte. Som let forklarlig formede Aftenen sig som en Ovation for gamle Fru Berg, der jo nogle Dage før havde fejret sin 80-aarige Fødselsdag. Hun blev af Formanden og af Damerne J. Moberg og Lange hentet i Vogn fra sit Hjem og hilstes ved sin Ankomst til Stiftelsen paa det varmeste af alle Tilstedeværende. Som nærmeste Slægtninge af Fru Berg var Enkefru Ilsted, hvis Mand var Vajsenhusianer, og hendes Søn, Hr. Kunstmaler Peter Ilsted, indbudt.

Ved Punchen (Fru Bergs Punch) bød Formanden alle Velkommen og talte derefter i de hjerteligste Ord om Fru Berg, om den store Kærlighed, hvormed hun omfattede »Det gode Minde« og alt, hvad der berørte Vajsenhuset. Kraftige Hurra besvarede denne Tale. Fru Berg takkede bevæget, idet hun ønskede alt smukt og velsignet for »Det gode Minde« og dets Medlemmer og for vort kære Vajsenhus.

Hr. Werner udbragte i en velformet Tale en Skaal for Stiftelsen og dens Beboere og bad alle erindre, hvorledes dette Værk havde vokset sig stærkt fra en beskeden Begyndelse. Søndenbro udbragte et Leve for Hr. og Fru Schou og takkede dem for den Nidkærhed, hvormed de omfattede deres ikke altid lige lette Hverv ved Pasningen af Stiftelsen.

Frk. Laura Rasmussen beredte en Overraskelse ved med et mindre Sangkor, fra Skolegaarden ved Siden af, at afsynge nogle nydelige Sange, som lød smukt i den stille Sommeraften.

Som en Afveksling var der i Aar ingen kulørte Lamper, men Illuminationen bestod af Lys i Vinduerne ud mod Gaarden, 4 i hvert. Det tog sig meget festligt ud. Da Fru Bergs Punch var drukket, inviterede Bestyrelsen til en Taar Kaffe med diverse til, i den dertil indrettede Kælder, som var smykket med Blomster og Grønt. Hvilken egen Tiltrækning, denne lille, aarligt tilbagevendende Fest har, bemærkedes her, idet det ene af Lokalerne var fyldt med Vajsenhusianere paa over 70 og 80 Aar, i det andet var kun almindelige Mennesker. Trods den ringe Plads tilbragte Deltagerne her en munter Timestid med Skæmt og »lun« Passiar. Ved 12 Tiden sluttede den vellykkede Aften, og Fru Berg fulgtes nu til sin Vogn med et lille Hurra. Hr. og Fru Kolling beærede Festen med deres Nærværelse.

C—

Sommerkomedien

den 27. **udgaar.**

Almindelige Møder finder Sted i Sommerlokalet den 13. og 27. ds.

BESTYRELSEN.

Vore Læsere anmodes — i egen Interesse — om at sørge for, at Bestyrelsen er i Besiddelse af deres nøjagtige Adresse, og om snarest at anmelde Flytning.

Vilh. Hansen & Co.

Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel.

= Telefon 3017. =

30 Nørrebrogade 30.

København N.

Forlang overalt

Faaborg Fiskeboller.

De fineste!

Økonomisk!

Dansk Vin- og Konserves Fabrik,

M. Rasmussen, Faaborg.

Kgl. Hof-Leverandør.

Aktieselskabet Nordisk Brandforsikring, KØBENHAVN

Garantikapital: 4 Millioner Kroner

overtager **Brandforsikring** og **Indbrudsforsikring** til billigste, faste Præmier og paa kulanteste Betingelser.

Hovedkontor: **Rømersgade 3.**

Cyklende Vajsenhusianere!

Husk H. Rønnovs Cykleforretning, Gothersgade 105.

Telefon: 19,012.

Filial i Helsingør: Bramstræde.

Forretn. grundl. 1815.

Gaa til **Søren Justsen,**

Køhler & Frost's Eftflg,

Pilestræde Nr. 46

og køb Dem et nyt **Uhr**

eller lad det gamle reparere.

Billige Priser.

Villiam Callesen.

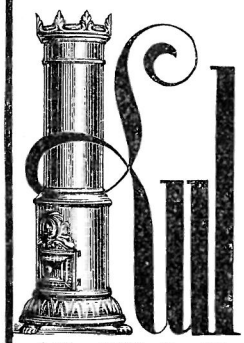

Kokes & Briket Import

12. Ved Stranden 12.

Thorvald Bergs Eftf.

Indehaver: SOPHUS JENSEN.

Børnedragter.

Telefon 3740. Købmagergade 32. Telefon 3740.

Telefon 413 Telefon 4131

ROLUND & Co.

Bredgade 6, St.

Møbeludsalg

Tegninger & Overslag leveres paa Anfordring

Værksted: Forchhammersvej 23.

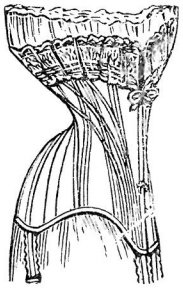

Corset-Huset

(V. Beitzels Eft.)

Emilie Madié.

Corsetter i nyeste Façons.

Reformliv »Hygæa« & Anticorsets.

Corsetter for svære Figurer.

Fruecorsets, Ortopædiske Corsets & Mavebælter.

Fine engelske Strømper, Handsker os Parfumer.

39 - Gothersgade - 39.

Nærværende Nr. er indleveret paa Posthuset den 3. Juli.

Udgivet af Vajsenhusianerforeningen »Det gode Minde« under Ansvar af *Fred. Petersen*
Fr. Weiss' Bogtrykkeri, Købmagergade 60, Kbhvn.